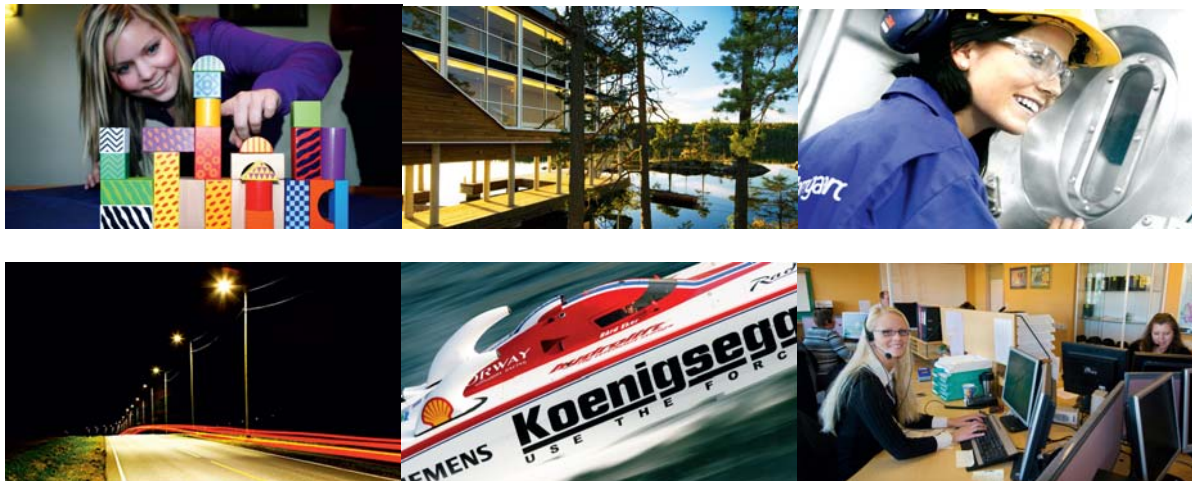

Østfold fylkeskommune

Strategi for Østfold fylkeskommunes arbeid med næringsutvikling 2011-2014

KORTVERSJON

Oktober 2011

KORTVERSJON

Strategi for Østfold fylkeskommunes arbeid med næringsutvikling ble vedtatt av fylkestinget i Østfold 29.september 2011. Fullstendig versjon av strategien fås ved henvendelse til Østfold fylkeskommune (se baksiden).

Forsidefoto:

Øverst, fra venstre: Ungt Entreprenørskap Østfold, Sørensen/Bøhmer Olsen, Borregaard/Trond-Erik Pentz Pedersen

Nederst, fra venstre: Comlight AS, Eker Design AS, Sørensen/Bøhmer Olsen

Mål, virkemidler og roller

Strategi for Østfold fylkeskommunes arbeid med næringsutvikling er avgrenset til å gjelde de virkemidler fylkeskommunen selv disponerer og forvalter. Det betyr at strategien primært retter seg inn mot de områdene hvor fylkeskommunen disponerer egne virkemidler eller ressurser, det være seg økonomisk, juridisk, organisatorisk eller kompetansemessig.

Strategien gjelder for perioden 2011-2014. Strategien utgjør en overordnet plan for fylkeskommunens arbeid med næringsutvikling i denne perioden. Konkret oppfølging og prioritering av tiltak utformes i tematiske planer og årlige handlingsplaner som innarbeides i den årlige rullering av økonomiplanen. I Fylkestingets vedtak 29. september 2011 heter det:

I det videre arbeidet med strategien og handlingsplanene bør det særlig legges vekt på

- *Økt økonomisk verdiskaping i Østfold*
- *Styrke utdanningsnivået i Østfold*
- *Attraktive byer og bygder.*

Strategi for Østfold fylkeskommunes arbeid med næringsutvikling bygger på mål, strategier og føringer som er gitt i gjeldende fylkesplan, økonomiplan og annet relevante plangrunnlag.

Fylkesplanen "Østfold mot 2050" har tre hovedtemaer; Verdiskaping, Levekår og folkehelse, og Miljø.

Mål for verdiskaping:

Østfold skal være attraktiv for mennesker og kapital, og tilby et velfungerende arbeidsmarked med et bærekraftig næringsliv preget av innovasjon, kompetanse og samhandling.

Verdiskapingsområdet i fylkesplanen består av fire delområder; Næringsutvikling, Kompetanseutvikling, Levende bygder og Infrastruktur. Målene for disse delområdene er formulert slik:

Delmål: Næringsutvikling

Østfold skal ha et internasjonalt konkurransedyktig og bærekraftig næringsliv som kjennetegnes av robuste og framtidsrettede virksomheter, med fokus på FoU, entreprenørskap, og regional og interregional samhandling.

Delmål: Kompetanseutvikling

Østfolds virksomheter skal være sikret tilstrekkelig og kompetent arbeidskraft. Fylket skal tiltrekke seg kompetanse, parallelt med at innbyggernes eget kompetansenivå økes i et samspill mellom næringsliv, utdannings- og forskningsinstitusjoner og myndigheter, med særlig fokus på FoU.

Delmål: Infrastruktur

Østfolds attraktivitet skal styrkes gjennom fortsatt utbygging og utnyttelse av de muligheter en effektiv, økonomisk og sikker infrastruktur gir, sammen med tilstrekkelige næringsarealer og gode boområder.

Delmål: Levende bygder

Østfold skal ha attraktive bygdesamfunn gjennom en balansert vekst og utvikling i hele fylket, der utnyttelse av bygdenes samlede ressurser bidrar til å sikre et framtidsrettet og bærekraftig næringsgrunnlag.

Sammen peker de fire delmålene i fylkesplanen på en ønsket utvikling mot dette fremtidsbildet:

- ✓ Et attraktivt fylke å jobbe i
- ✓ Et internasjonalt konkurransedyktig næringsliv
- ✓ Et bærekraftig næringsliv
- ✓ Et innovativt næringsliv
- ✓ Et entreprenørielt næringsliv
- ✓ Et kompetent næringsliv
- ✓ Et samhandlende næringsliv

Disse utviklingsområdene utgjør grunnlaget for strategiforslagene i dette dokumentet

Globale trender påvirker regionalt næringsliv. De mest sentrale "megatrendene" som ventes å påvirke næringslivets utviklingsmuligheter de nærmeste årene er:

- Økt globalisering
- Demografisk utvikling med en aldrende befolkning og økt innvandring
- Miljø- og klimautfordringene
- Utvikling mot en kunnskapsøkonomi
- Økende urbanisering og individualisering

Fylkeskommunens arbeid med næringsutvikling finansieres over det årlige ordinære driftsbudsjettet, regionalt utviklingsfond og statlige regionale utviklingsmidler.

Fylkeskommunen har mange ulike roller som næringsutvikler, og som varierer med oppgaver, situasjon og over tid:

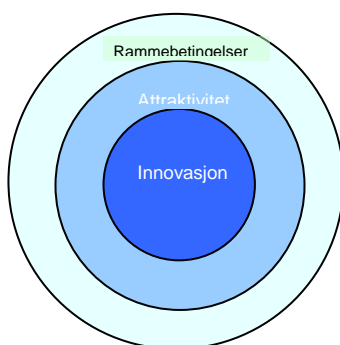
-Eier	-Tjenesteprodusent	-Forvalter
-Partner	-Kunde	-Initiativtager
-Koordinator og fasilitator	-Veileder	-Finansieringskilde

Arbeidet med næringsutvikling skjer i all hovedsak i partnerskap med lokale, regionale, nasjonale eller internasjonale aktører. Fylkeskommunens rolle som regional utviklingsaktør er under utvikling, og grenseoppgang og rolleavklaring i forhold til partnerne må bli tydelig.

Strategiforslagene

Strategiene danner en overordnet plan for Østfold fylkeskommunes arbeid med næringsutvikling. Konkret oppfølging og prioritering av tiltak skal utformes i årlige handlingsplaner og innarbeides ved årlig rullering av økonomiplanen.

Strategiforslagene er inndelt i tre hovedkategorier, illustrert gjennom denne figuren:

1. "INNOVASJON"

Kjerneoppgaver innen næringsutvikling, der bedrifter er den direkte eller indirekte målgruppen. Målet er å skape og bevare arbeidsplasser i Østfold. Denne kategorien er benevnt som "Innovasjon"

Innovasjonsstrategien tar utgangspunkt i fylkesplanens mål om videreutvikling av entreprenørskap, styrket kompetanse innenfor innovasjon og nyskaping, reduserte klimagassutslipp og økt andel miljøvennlige varer, samt økt interregional og internasjonal aktivitet.

Det foreslås 4 hovedstrategier og 2 særskilte bransjesatsinger:

1.1. Øke omfanget av næringslivets FoU og innovasjons-arbeid.

a. Styrket forskning i næringslivet.

- Synliggjøre forretningsmuligheter som følge av demografisk utvikling og klimautfordringer, og hvor nye løsninger kan utvikles ved hjelp av forskning.
- Tiltak for økt kvalitet og gjennomslag på FoU-søknader fra næringslivet
- Styrke kunnskaps- og forskningsmiljøene på områder hvor de har særlige forutsetninger, og stimulere disse til å bygge opp kunnskap som næringslivet trenger.
- Skape møteplasser for formidling av erfaringer og et tettere samarbeid mellom næringslivet og forskningsmiljøene.
- Identifisere drivere som kan ta en ledende rolle i utviklingen på prioriterte områder.
- Ta initiativ til næringsrettet forskning på områder som er strategisk viktige for Østfold

b. Økt innovasjon og nyskaping i næringslivet.

- Øke bedriftenes interesse for å samarbeide i nettverk og klynger, og få tilgang til kunnskap som er utviklet hos andre.
- Støtte samarbeid mellom leverandører om leveranser til større prosjekter, og utnytte byggingen av nytt Østfoldsykehus til å kvalifisere potensielle leverandører i Østfold.
- Formidle kunnskap om økonomiske virkemidler som skal stimulere til FoU og innovasjon.

Etterspørre nye og innovative løsninger ved egne anskaffelser, særlig på miljøområdet.

1.2 Flere og bedre etableringer i Østfold

a. Mobilisere til økt entreprenørskap

- Redusere barrierer som hemmer entreprenørskap, synliggjøre rollemodeller og gode eksempler
- Tilby opplæring og praktisk bistand til idéutvikling og forretningsplanlegging,
- Motivere flere gründere til ambisjoner om vekst utover det lokale markedet.

b. Tiltrekke etablerte virksomheter til Østfold

- Bygge Østfolds positive omdømme og profilere Østfold som et godt besøks- og bofylke.
- Synliggjøre effektene som gjennomførte investeringer i fylkets infrastruktur har for næringslivets konkurranseevne
- Styrke delregioner og kommuners rolle som førstelinje og primærkontakt for bedrifter
- Støtte opp om nettverk rundt bransjekonsentrasjoner, som kan gi interesse for relokalisering fra aktører utenfor regionen.

1.3 Omstilling i eksisterende næringsliv

a. Utvikle effektive produksjoner

- Utvikling og bruk av effektive produksjonsformer og prosessverktøy
- Synliggjøre suksessbedrifter og formidle god praksis
- Oppmuntre til medarbeiderdrevne innovasjonsprosesser
- Koble bedrifter med forsknings- og utdanningsmiljøer i og utenfor fylket.

b. Omstilling til klimavennlige og ansvarlige produksjoner

- Utvikling av nye forretningsområder som bygger på "grønn teknologi"
- Utvikling av varer og tjenester som bygger på et helhetlig samfunnsansvar (CSR)
- Øke tilgang på fornybar energi, herunder biogass og bioenergi fra landbruket.
- Økt kretsløpsforståelse som grunnlag for verdiskaping, og øke satsingen på miljøledelse i private virksomheter.
- Etterspørre klimavennlige og samfunnsansvarlige varer og tjenester ved egne innkjøp.

1.4 Økt internasjonal konkurranseevne

a. Bruke etablerte internasjonale nettverk og partnerskap

- Bruke våre egne internasjonale nettverk som døråpnere og arenaer for næringslivssamarbeid.
- Fine partnere og delta i prosjekter som kan øke vår egen kompetanse som næringsutvikler.
- Utnytte Osloregionens EU-kontor til å koble fylkets bedrifter og næringsmiljøer med internasjonal kunnskap og samarbeidspartnere
- Prioritere FoU og innovasjonsaktiviteter som involverer internasjonalt samarbeid, ressurser eller partnere

b. Øke kunnskap om internasjonale muligheter og handelsforhold

- Arrangementer som bidrar til økt internasjonaliseringskompetanse, om handelstekniske forhold, utvalgte markeder og temaer
- Bedre tilgangen til finansiering av innovasjon og kompetanseutvikling fra EUs sektor- og rammeprogrammer

- Formidle erfaringer fra gjennomførte internasjonale samarbeidsprosjekter.

1.5 Utvikling av opplevelsesnæringer i Østfold

a. Utvikling av reiselivet

- Styrket markedsføring i etablerte markeder.
- Bearbeide nye nære utenlandsmarkeder, og bruke Moss Lufthavn Rygge som spydspiss.
- Utvikle nye opplevelser og produkter
- Bygge allianser mellom næringen i eget fylke og aktører rundt Oslofjorden og over grensen.
- Effektiv organisering av fellesoppgaver innen infrastruktur, markedsføring, produktutvikling, informasjon og kompetanseutvikling.

b. Styrke verdiskaping innenfor kultur og næring.

- Økt omsetning av produkter gjennom markedstilpasning og -utvikling.
- Heve kompetansen innen kommunikasjon, salg, markedstilpasning og økonomistyring.
- Tilrettelegge for innovasjon ved å koble næring, forsknings- og utdanningsinstitusjoner og offentlige aktører.
- Utvikle kulturtilbud og attraksjoner som styrker Østfold som reiselivsdestinasjon

1.6 Utvikling av landbruksnæringen i Østfold

a. Utvikling av næringsområder innenfor landbruket

- Beholde et aktivt, tradisjonelt jordbruk for produksjon av mat og trevirke, og vedlikehold av kulturlandskap
- Støtte omlegging til økologisk drift, og øke økologisk produksjon og omsetning.
- Øke produksjonen av lokalt foredlet og kortreist mat
- Utvikle og styrke nye næringer med basis i landbruket, for eksempel helse- og omsorgstjenester, kultur og turisme
- Støtte tiltak for utvikling av kvalitetsskog

b. Kompetanseutvikling og nettverksbygging.

- Utvikle kompetanse og nettverk knyttet til bioenergi fra landbruket.
- Stimulere til samarbeid mellom produsenter og næringsmiddelindustri.
- Nettverksbygging og kompetanseheving på området kvalitetsskog.
- Legge til rette for en næring som har kompetanse til å møte framtidens utfordringer, og rekruttere kompetanse innen forskning, forvaltning, rådgiving/undervisning på et bredt landbruksområde
- Like muligheter for kvinner og menn til å etablere seg og være aktive i landbruksnæringen
- Gi unge mulighet til å overta og videreføre bedriftene i Østfoldlandbruket

2. "ATTRAKTIVITET"

Regionale betingelser som påvirker utviklingen i næringslivet, der bedrifter er en av flere målgrupper. Målet er langsiktig verdiskaping i næringslivet gjennom bærekraftig vekst i regionen. Kategorien blir benevnt som "**Attraktivitet**".

Attraktivitetstrategien omfatter betingelser som gjør Østfold til førstevalget for bosetting, næringsetablering og fritidsaktiviteter. Innholdet her og forslagene til tiltak springer ut fra planer og prosesser som fylkeskommunen arbeider med innen regional utvikling og videregående opplæring:

INNSATSOMRÅDER

Stedsutvikling

TILTAK

- Oppfølging av fylkesplanens arealdel
- Lokal samfunnsutvikling i kommunene
- Interkommunalt plansamarbeid
- Tverrsektorielt samarbeid for å koble fysisk infrastruktur med andre fagområder

Infrastruktur og samferdsel

- Strategi for interregional transport
- Strategi for byområdene
- Strategi for lufthavn og havner

Kompetansebygging

- Styrket realfags- og entreprenørskapsopplæring i grunnutdanningen
- Økt gjennomføring og næringsorientering i videregående opplæring
- Næringsorientering av høyere utdanning

3. Nasjonale rammebetingelser og nasjonal politikk.

Fylkeskommunen kan påvirke nasjonal politikk og rammebetingelser på ulike måter og i ulike fora, politisk og gjennom å mobilisere det regionale partnerskapet til felles påvirkningsarbeid.

For å ta ut potensialet for verdiskaping i næringslivet er det særlig behov for å styrke Østfolds posisjon i forhold til:

- En mer rettferdig fordeling av statlige regionale utviklingsmidler
- Insitamenter for utvikling og investering i fornybar energi
- Konkurransvilkår og utviklingsmuligheter for Moss Lufthavn Rygge
- Raskere jernbaneforbindelser på østre og vestre linje gjennom Østfold
- Videreføring av motorvegutbygging og utbygging av havneveier

Prinsipper for bruk av midler til næringsutvikling

Fylkeskommunens økonomiske virkemidler skal fortrinnsvis benyttes der de utløser annen ekstern finansiering. Midlene skal prioriteres brukt til prosjekter i tidlig fase, og der prosjektet senere kan videreføres på egne ben uten fylkeskommunal støtte.

Støtte til tidsavgrensede prosjekter skal som hovedregel finansieres over regionalfondet og statlige regionale utviklingsmidler. Støtte til aktiviteter med karakter av drift skal innarbeides i fylkeskommunens økonomiplan og dekkes over driftsbudsjettet.

Fylkeskommunens ressurser skal benyttes til å styrke bedriftenes primærkontakter, som kommuner, næringselskaper, kompetanseleverandører og annet støtteapparat.

Fylkeskommunen har ikke direkte bedriftsrettede virkemidler. Slike midler forvaltes av Innovasjon Norge og Forskningsrådet.

Arbeidsform

Partnerskap og nettverk videreføres som arbeidsform. Det skal tilstrebes en effektivisering av møteplasser som denne arbeidsformen krever, og sikres bred deltagelse med mangfold blant deltagerne.

Evaluering av programmer, prosjekter og tiltak gjennomføres som en fast del av næringsutviklingsarbeidet. Kommunikasjon og formidling vil være sentrale verktøy i gjennomføring av strategien.

Økonomiske og administrative konsekvenser.

Strategien innebærer en forsterket innsats på FoU- og innovasjonsområdet, samt i internasjonaliseringsarbeidet. Det krever styrking av kompetanse og kapasitet for å ivareta denne ambisjonen. Samtidig er dette en investering som kan øke tilgangen til nasjonale og internasjonale virkemidler for å gjennomføre strategien.

På noen områder er det særlig behov for økt økonomisk støtte:

- Sikre utviklingsmuligheter for inkubatorene
- Øke omfanget av Ungt Entreprenørskaps virksomhet, særlig inn mot høyere utdanning
- Langsiktig kompetansebygging på utvalgte områder i Høgskolen i Østfold.

Østfold fylkeskommune
Regionalutviklingsavdelingen
Postboks 220
1702 Sarpsborg
sentralpost@ostfoldfk.no
www.ostfoldfk.no